

Lasten suojelu - mitä tilastot kertovat ja mitä ne eivät kerro?

Tutkimusprofessori Mika Gissler

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

THL on sosiaali- ja terveysalan tilastoviranomainen

- Lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalvelut
 - Kasvatus- ja perheneuvolatoiminta (tilasto)
 - Lapsen elatus ja huolto (tilasto)
 - Lasten päivähoito (tilasto)
 - Lasten päivähoito - Kuntakyselyn osaraportti (tilasto)
 - **Lastensuojelu (tilasto ja rekisteri)**
 - Lastensuojelun käsittelyajat (tilasto)
 - Rikos- ja riita-asioiden sovittelu (tilasto)
 - Turvakotipalvelut (tilasto)
 - **Laitoshoito (rekisteri)**

Lastensuojelu 2014 ja 2015 (ennakkotiedot)

- Kodin ulkopuolelle oli vuoden aikana sijoitettuna 17 958 lasta ja nuorta.
- Vuoden 2014 aikana oli huostassa 10 675 lasta (-1,4 % v. 2013).
- Kiireellisesti sijoitettiin vuoden aikana yhteensä 3 773 lasta (-10 % v. 2013)
- Lastensuojelun avohuollon asiakkaina oli 90 269 lasta ja nuorta.
- Avohuollon asiakkaiden osuus oli 7,1 prosenttia 0–20-vuotiaista.
- Vuoden 2015 ennakkotiedot
 - Huostassa olleiden lasten määrä -3 % (tiedot puuttuvat 25 kunnasta)
 - Avohuollon asiakkaat -16 % (tiedot puuttuvat 28 kunnasta)

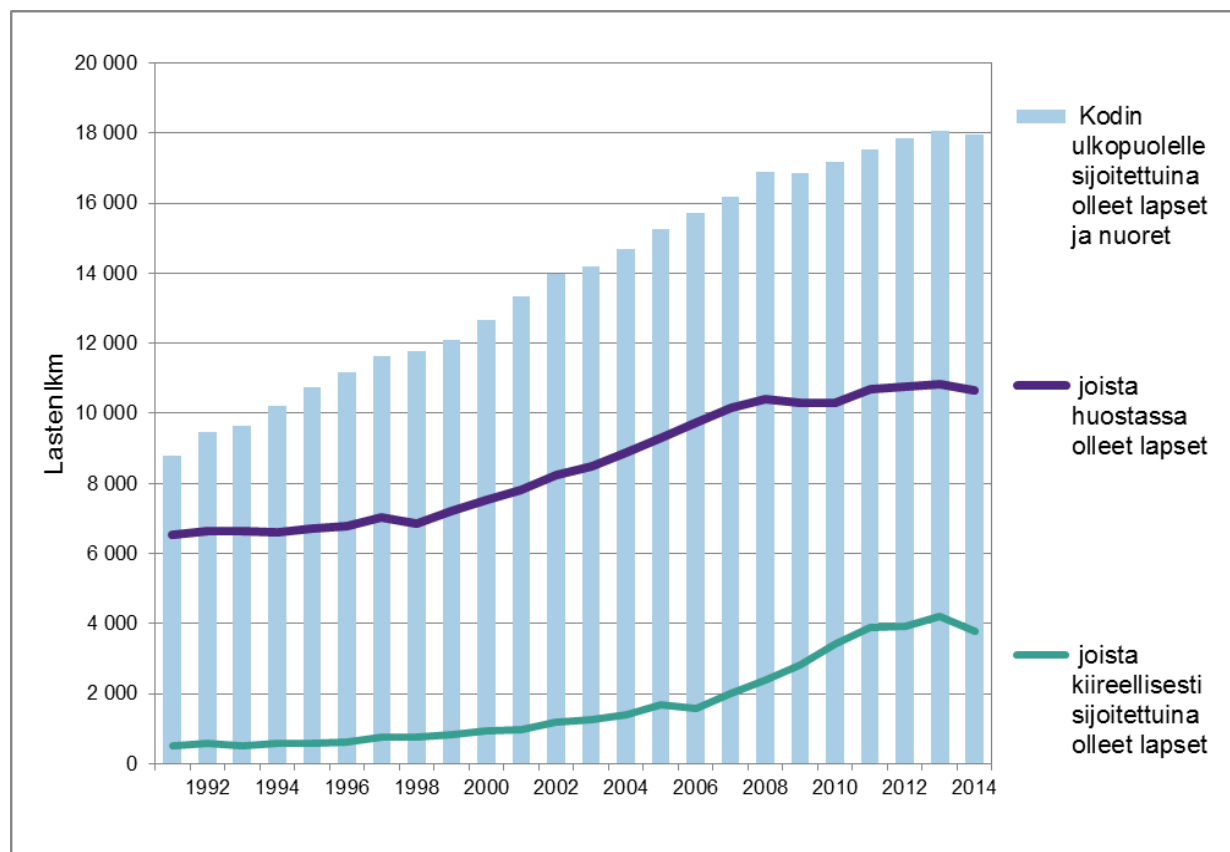
<http://www.thl.fi/tilastot/lastensuojelu>

Tilastoraportti 25/2015
Ennakkotiedot 6.4.2016

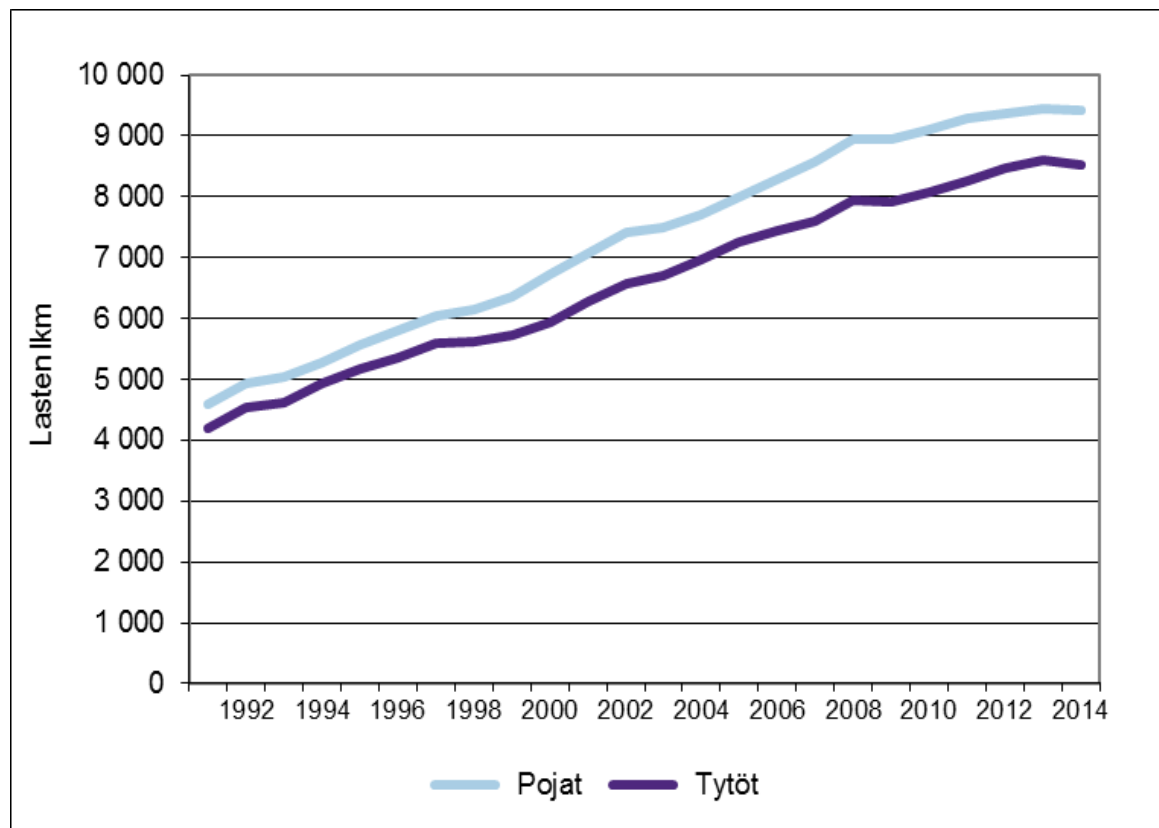
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet lapset ja nuoret sekä niistä huostassa ja kiireellisesti sijoitettuna olleet lapset vuosina 1991–2014*

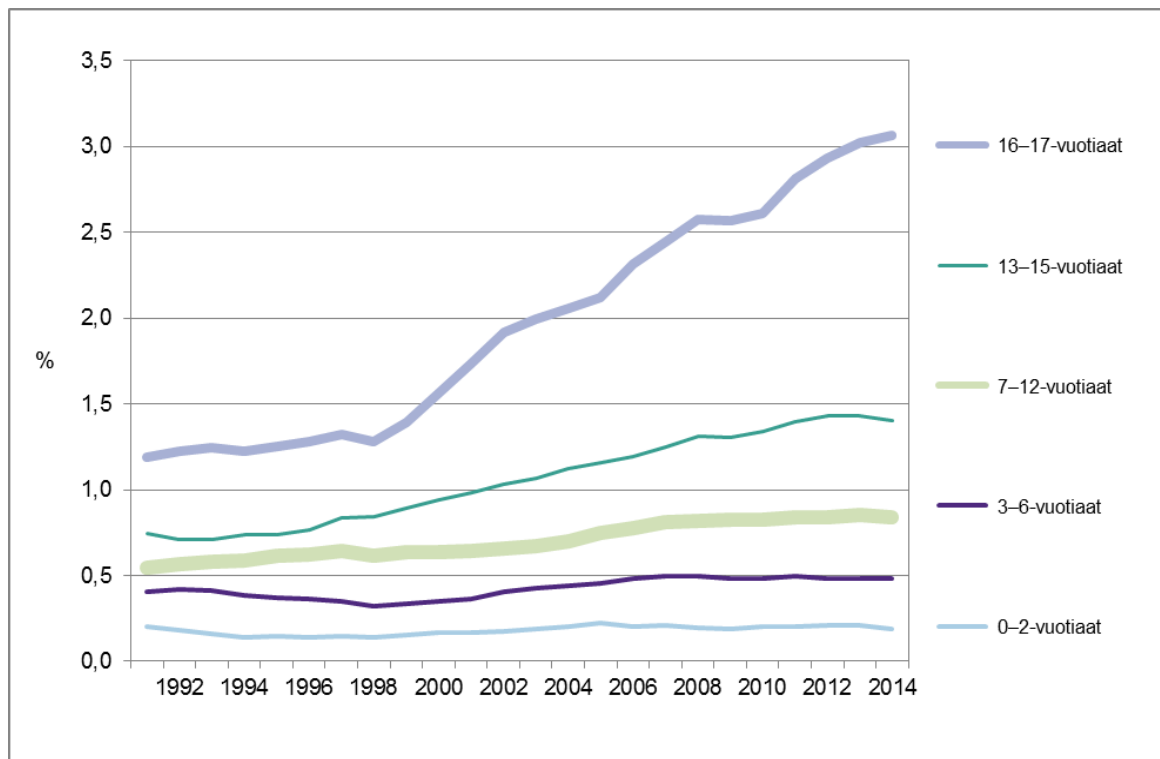

*Sama lapsi voi sisältyä sekä kiireellisesti sijoitettuihin että huostassa olleiden lukumääriin.

Kodin ulkopuolelle sijoitettuina olleet lapset ja nuoret sukupuolen mukaan vuosina 1991–2014

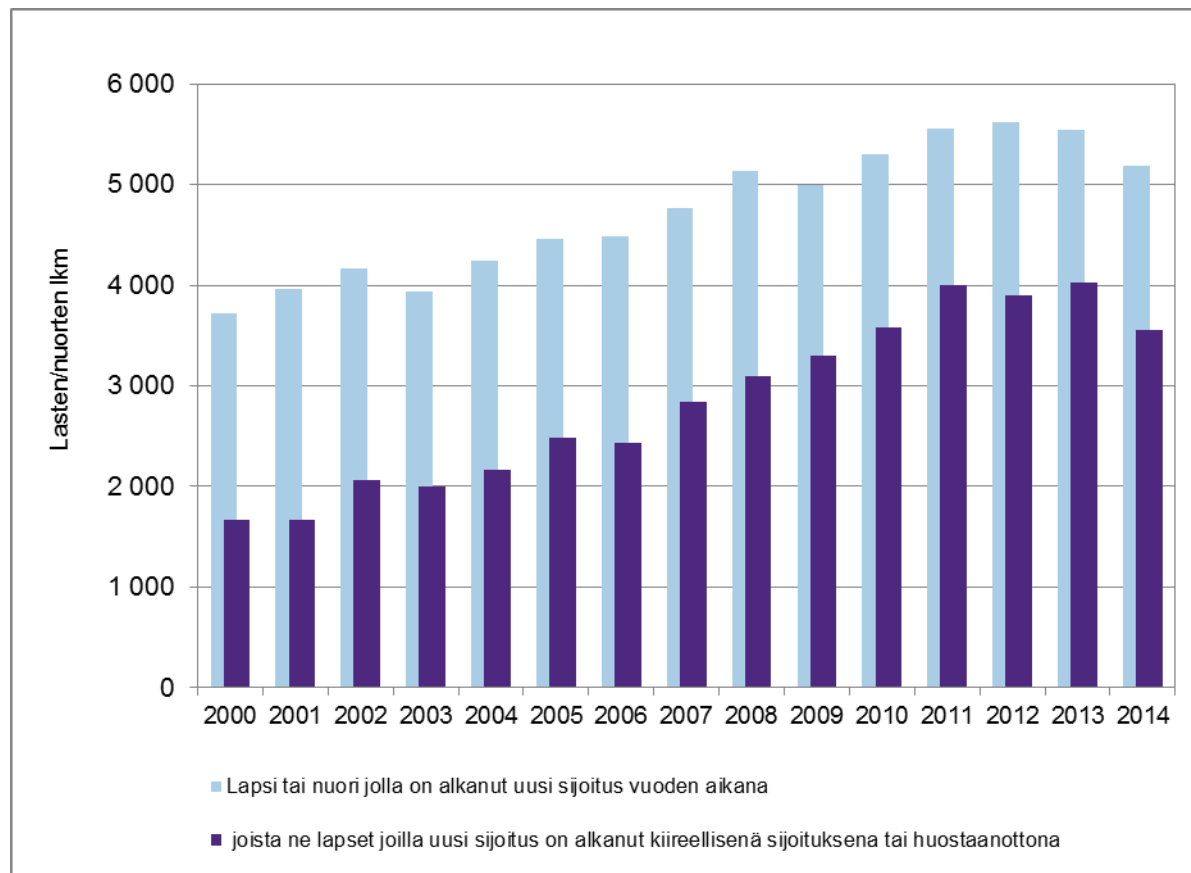

Huostassa olleet lapset suhteutettuna vastaavanikäiseen väestöön vuosina 1991–2014, % *

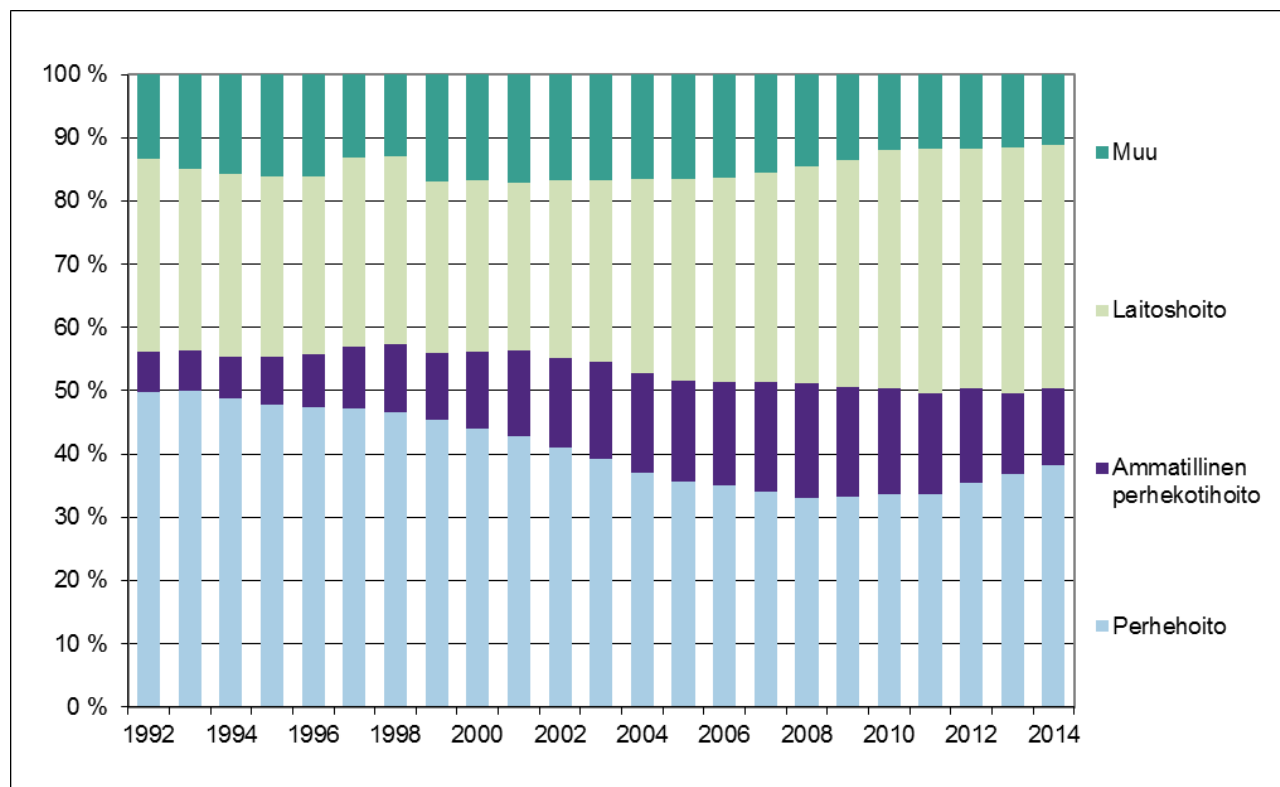

*Lapsen viimeisimmän sijoitustiedon mukaan.

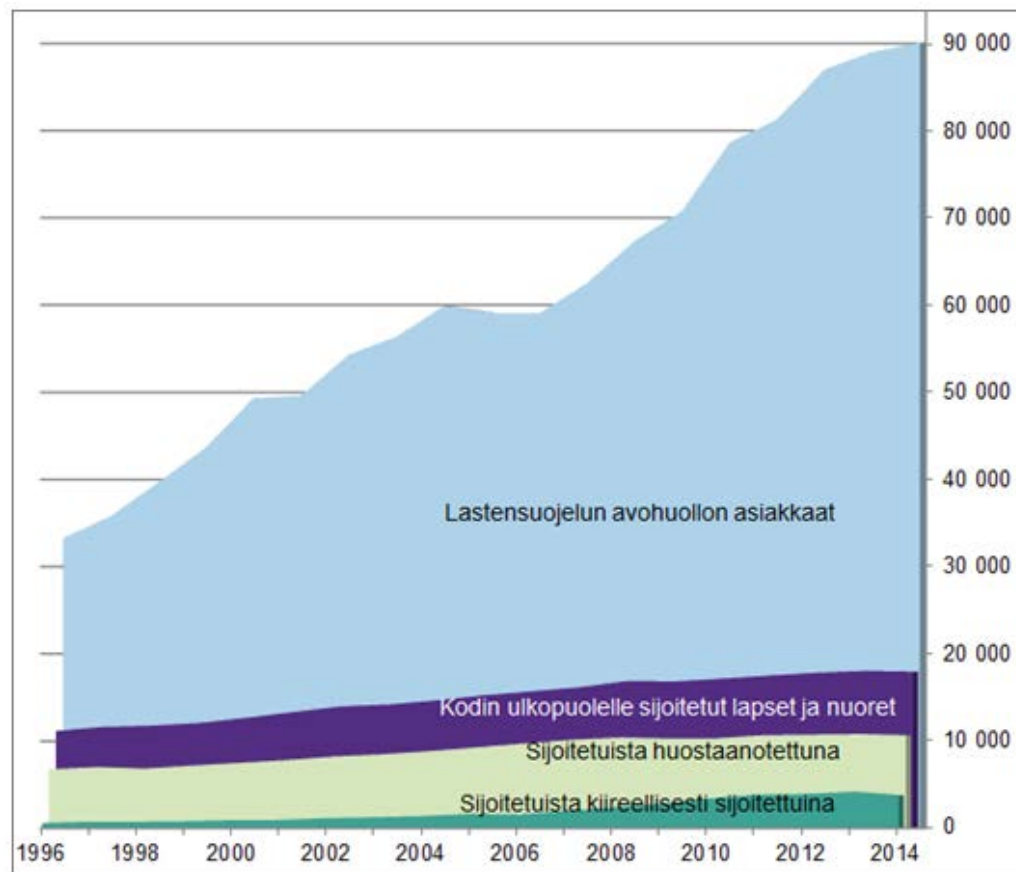
Uusien sijoitusten ja huostaanottojen määrän kehitys vuosina 2000–2014

Kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet lapset ja nuoret viimeisimmän sijoitustiedon mukaan vuosina 1991–2014, %

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat sekä kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet lapset ja nuoret vuosina 1996–2014*

* Henkilötunnuksia sisältävän sijoitettujen lasten ja nuorten rekisteritietojen lisäksi kerätään tilastotietoa myös lastensuojelun avohuollon asiakkaista. Osa lastensuojelun avohuollon asiakkaana olevista lapsista ja nuorista sisältyy kodin ulkopuolelle sijoitettuihin. Kuviossa esittelyjä lukumääriä ei voi laskea yhteen.

Sijoitukset

17 000 <18v

1,6% <18v

Huostassa

11 000 <18v

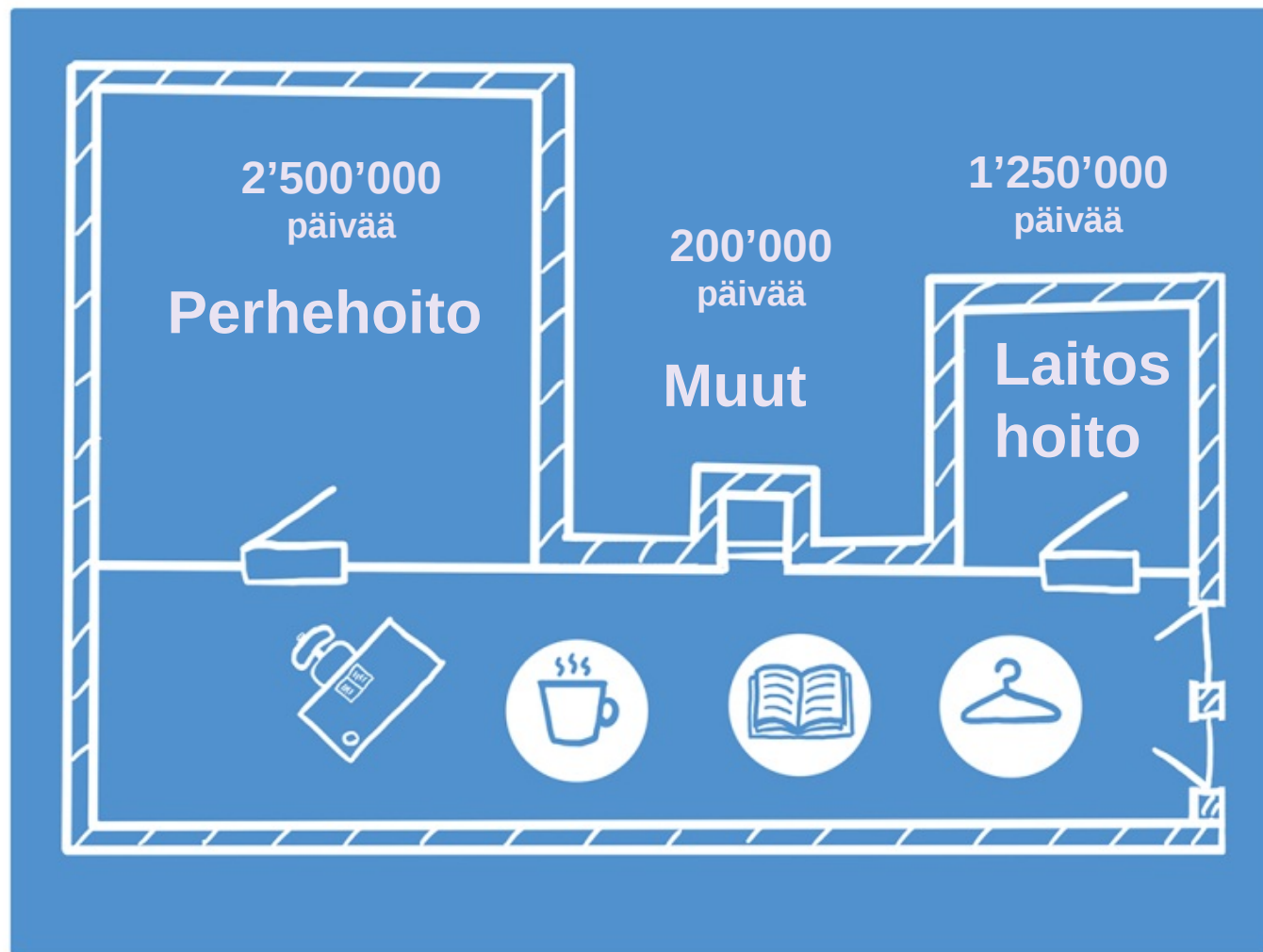
1,0% <18v

Avohuolto

80 000

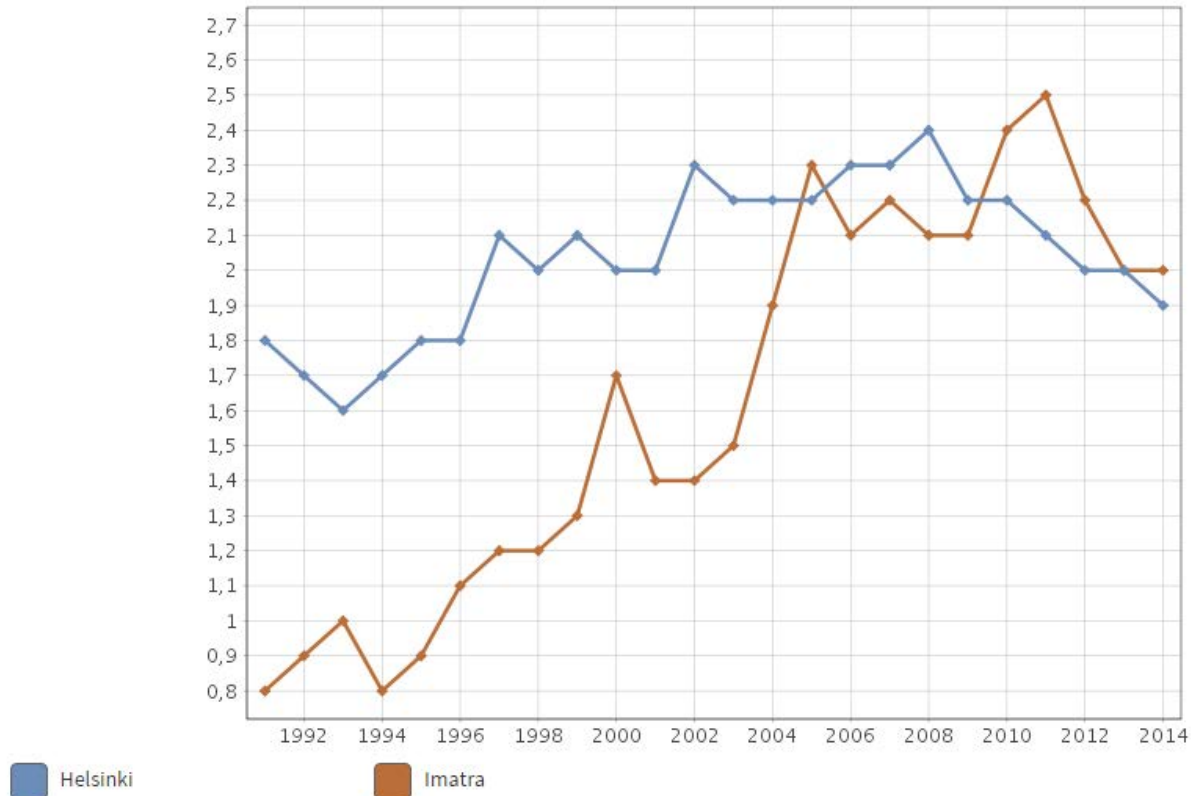
alle 18v

6% alle 18v

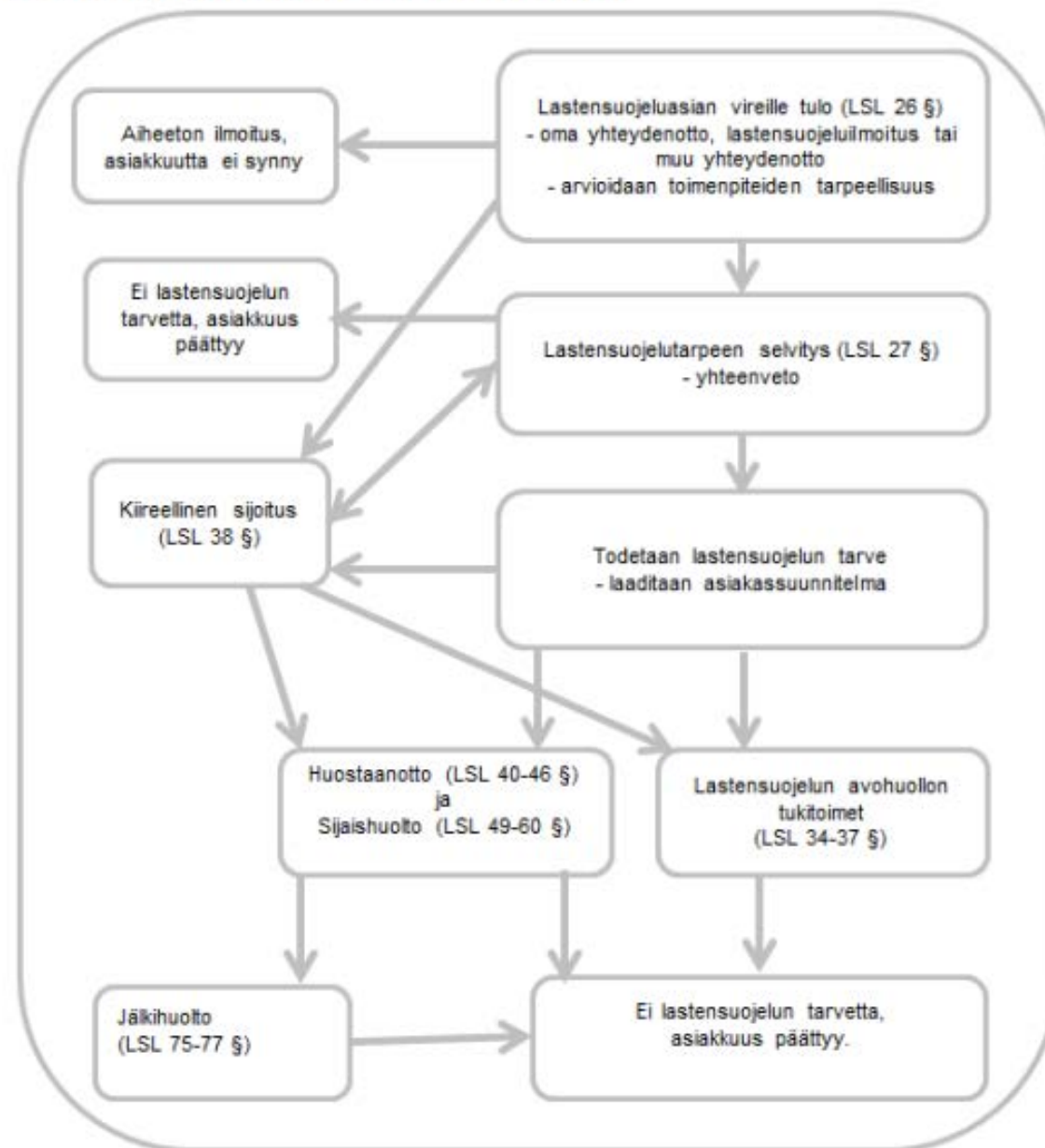

Onko tilanne parempi Helsingissä vai Imatralla? (THL Sotkanet: www.sotkanet.fi)

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) info ind. 191

Lastensuojeluprosessin eteneminen

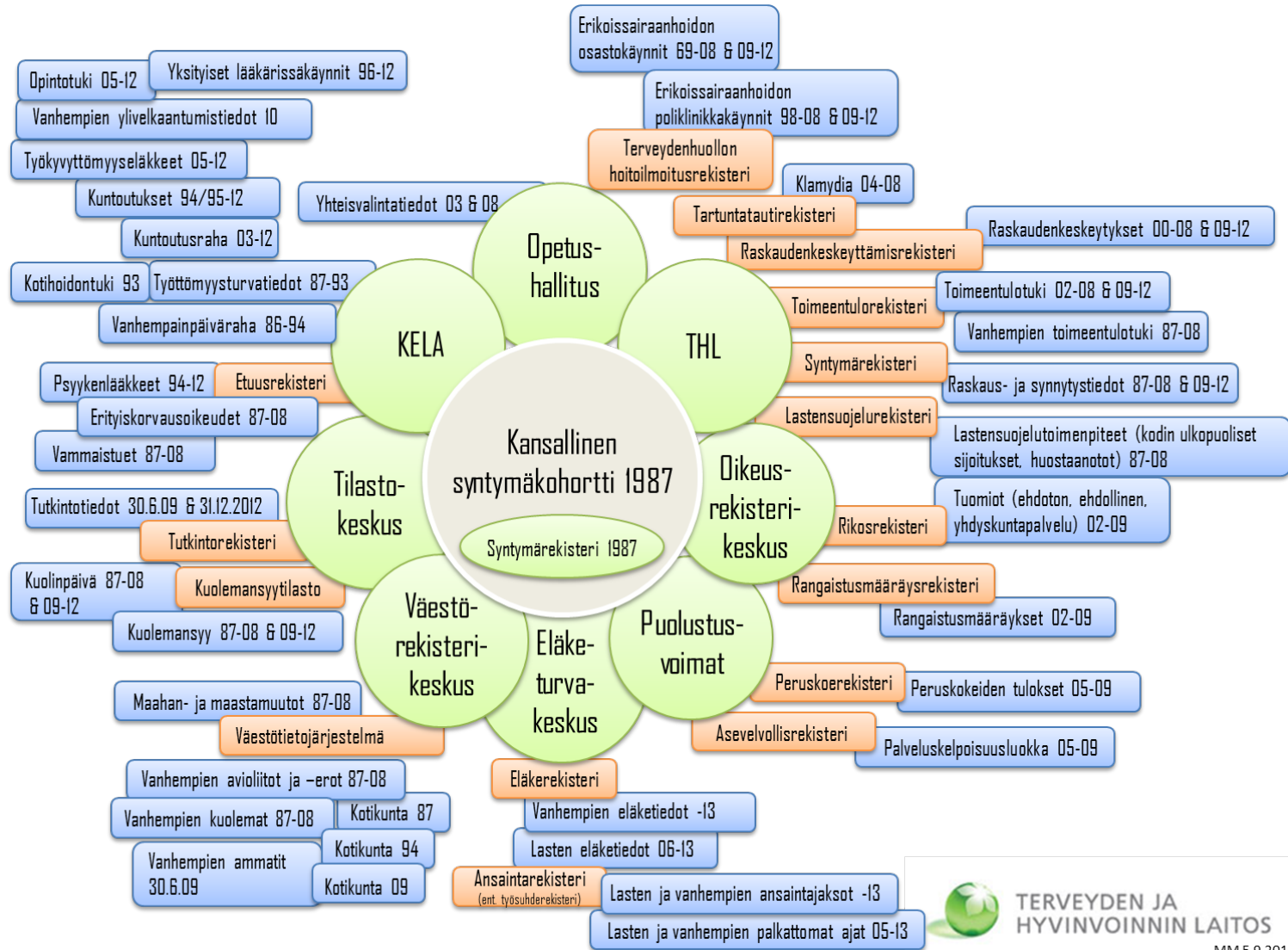
Lastensuojelurekisterin sisältö

- KUNTA
- SUKUNIMI (4 ensimmäistä kirjainta)
- HENKILÖTUNNUS
- SUKUPUOLI
- LAPSEN/NUOREN HUOLTAJA
- SIJOITUKSEN TAI HUOSTAANOTON PÄÄTÖKSEN PERUSTEET
TILASTOVUODEN AIKANA
- SIJOITUSPAIKAT JA SIJOITUSMUOTO
- SIJOITUS ALKANUT
- SIJOITUS PÄÄTTYNyt TILASTOVUODEN AIKANA

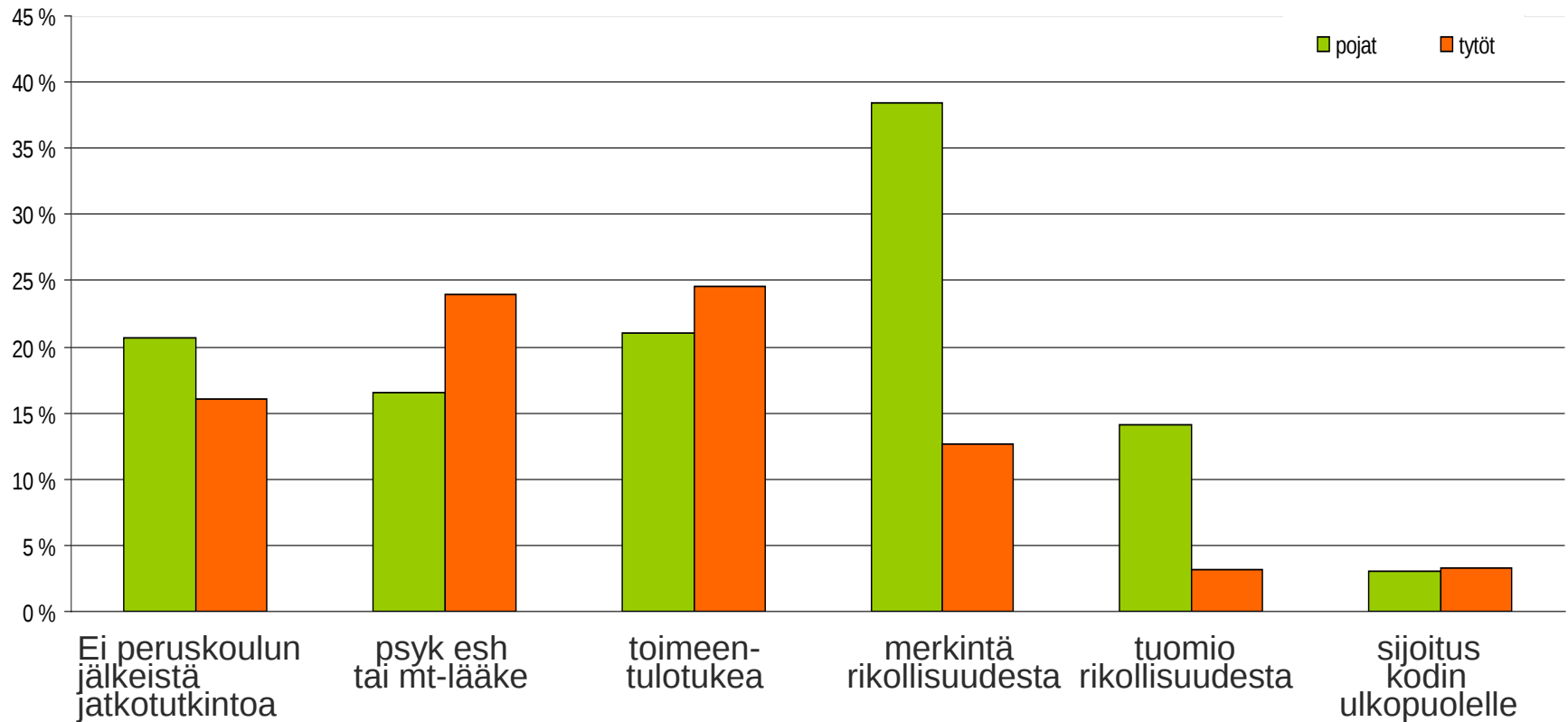
www.thl.fi/tilastoliite/tilastoraportit/lomakkeet/Lastensuojelu%202015_tietojen%20toimittaminen_www.pdf

Ei tietoa lastensuojelun tarpeen syistä tai perusteista.

Kansallinen syntymäkohortti 1987 -aineisto

Ikäluokka 1987 syntyneet tänä päivänä

Kestilä L ym.:
Kodin ulkopuolelle
sijoittamisen
riskitekijät –
rekisteripohjainen
seurantatutkimus
Suomessa vuonna
1987 syntyneistä.
YP 77: 1: 34–52,
2012.

Taulukko 2. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä ja osuus vuonna 1987 syntyneistä. Sijoitetuilta ikä, ensimmäisessä sijoituksessa, sijoitusten kesto yhteensä ja sijoitusmuodot sukupuolen mukaan ja yhteensä

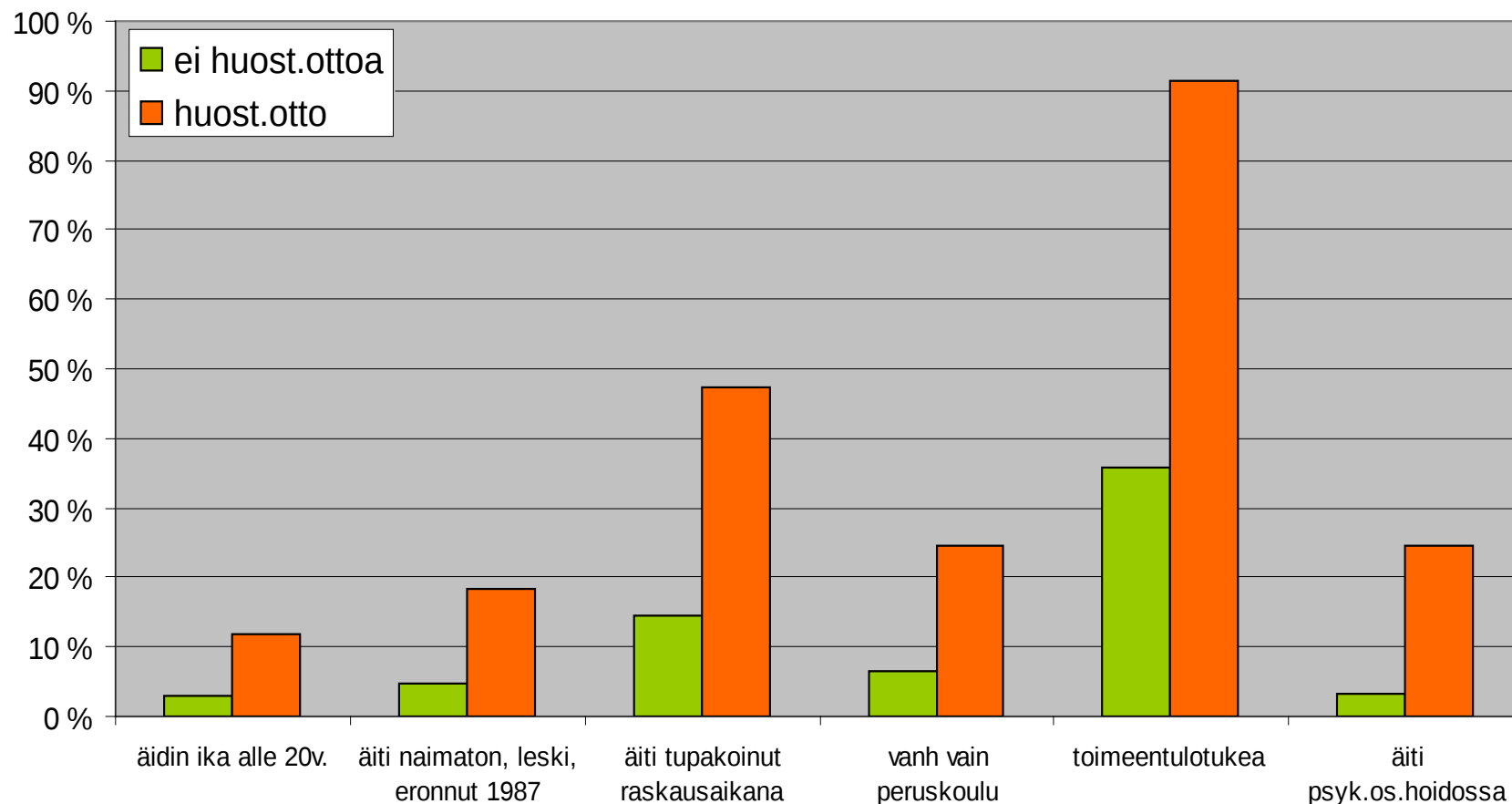
	Yhteensä		Pojat		Tytöt		p (sukupuoliero)
	n	%	n	%	n	%	
N	59 476	100,0	30 435	51,2	29 041	48,8	
Kodin ulkopuolelle sijoitettu (1)							
Kyllä	1900	3,2	937	3,1	963	3,3	0,100
Ei	57 576	96,8	29 498	96,9	28 078	96,7	
Sijoitusten kesto seuranta-aikana							
Alle 1 kk	193	10,2	103	11,0	90	9,4	0,002
1–5 kk	259	13,6	124	13,2	135	14,0	
6–11 kk	190	10,0	80	8,5	110	11,4	
1–4 vuotta	589	31,0	267	28,5	322	33,4	
5 vuotta tai enemmän	669	35,2	363	38,7	306	31,8	
Yhteensä	1 900		937		963		
Ikä ensimmäisessä sijoituksessa (2)							
0–1 vuotta	122	6,4	63	6,7	59	6,1	<0,001
2–6 vuotta	430	22,6	229	24,4	201	20,9	
7–12 vuotta	452	23,8	269	28,7	183	19,0	
13–16 vuotta	800	42,1	330	35,2	470	48,8	
17 vuotta tai enemmän	96	5,1	46	4,9	50	5,2	
Yhteensä	1 900		937		963		
Sijoitusmuoto (3)							
Laitoshoido	1 048	55,2	521	55,6	527	54,7	
Perhehoito	731	38,5	374	39,9	357	37,1	
Ammatillinen perhehoito	553	29,1	278	29,7	275	28,6	
Muu sijoitusmuoto	704	37,1	348	37,1	356	37,0	

1 Seuranta-aika päättyy tässä kuolemaan, maastamuuttoon tai seuranta-ajan loppuun 31.8.2008.

2 Kodin ulkopuolelle sijoitetuista 5 henkilöä oli rekisterin mukaan sijoitettu ensimmäisen kerran 18 vuotta täytettyään.

3 Kaikki sijoitusmuodot seuranta-aikana eli jokaisella sijoitetulla voi olla useampi sijoitusmuoto.

Kodin ulkopuolelle sijoittamisen riskitekijöitä

Kestilä ym.: Kodin ulkopuolelle sijoitetut nuorina aikuisina – rekisteripohjainen seurantatutkimus Suomessa vuonna 1987 syntyneistä. YP 77: 6: 599-620, 2012.

Vertailukategoria		POJAT		TYTÖT	
		OR	95% LV	OR	95% LV
KAIKKI					
Väestön vastaavanikäiset		1,00		1,00	
Vain perusasteen koulutus	muut koulutusluokat	8,59	7,47–9,87	8,56	7,49–9,77
Saanut toimeentulotukea	ei	20,8	18,12–23,88	15,43	13,48–17,67
Osastohoidot psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa (1)	ei	5,48	4,62–6,50	4,58	3,84–5,45
Poliklinikkakäynnit psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa (1)	ei	5,35	4,65–6,16	3,20	2,79–3,67
Rangaistusmääräys (1)	ei	2,44	2,13–2,78	3,27	2,82–3,79
Ehdollinen tuomio (1)	ei	9,44	8,13–10,97	8,44	6,13–11,62
Jokin rangaistus- tai tuomio-merkintä on (2)	ei merkintöjä poliisin tai tuomioistuimen rekistereissä	3,13	2,73–3,59	3,91	3,41–4,49
Naisilla					
Synnyttänyt alle 20-vuotiaana (1)	synnyttänyt vähintään 20 vuotiaana tai ei synnytyksiä	*	*	5,97	5,01–7,12
Synnyttänyt alle 18-vuotiaana (1)	synnyttänyt vähintään 18 vuotiaana tai ei synnytyksiä	*	*	8,17	5,94–11,24
Raskaudenkeskeytys (1)	ei	*	*	3,34	2,85–3,91
Miehillä					
Palvelusluokka C, D tai T	palvelusluokat A, B ja E	4,71	4,12–5,38	*	*

Johtopäätökset

- Tilastointi on kattavaa, rekisteröinti ei.
- Rekistereihin ei (voida) kerätä kaikkia tarpeellisia muuttujia.
- Tietojen yhdistäminen eri lähteistä parantaa tilastojen, rekisterien ja tutkimusaineistojen laatua.
- Yleisesti ottaen suomalaiset pitävät tietoturvan tasoa korkeana:
(Eurobarometri 2015: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_431_en.pdf):
 - terveydenhuollon toimijat 90 % (EU 74 %)
 - viranomaiset 89 % (EU 66 %)
- Pitkittäistutkimuksissakaan ei aina voi erottaa syytä ja seurausta.
- Tietosuojan ei pidä estää eri väestöryhmien terveyden ja hyvinvoinnin tutkimusta, mutta raportointi ei saa olla tutkimuskohdetta syrjivää tai heidän asemaansa heikentävää.